

Haacht Stationsplein

Archeologienota 2018E260 Programma van Maatregelen

Kim

Aluwé

Pieter

Laloo

Project:
Haacht-Stationsplein

Opdrachtgever:
Aquafin nv
Dijkstraat 8
2630 Aartselaar
BTW BE0440 691 388

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Pieter LALOO

© 2018 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba

Inhoudstafel

Colofon.....	i
Inhoudstafel	1
Inleiding	2
Programma van maatregelen.....	3
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.....	3
1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	3
1.2 Aanwezigheid en waardering van een archeologische site	3
1.3 Impactbepaling en maatregelen	3
2. Programma van maatregelen	5
2.1 Programma van maatregelen voor werfbegeleiding	5
2.1.1 Administratieve gegevens	5
2.1.2 Uitvoeringsmodaliteiten archeologische werfbegeleiding.....	5
2.1.3 Criteria niet-uitvoering	6
2.1.4 Risicofactoren.....	6
2.1.5 Raming archeologische werfbegeleiding.....	6
2.1.6 Voorstel deponeren archeologisch ensemble	6
Bibliografie.....	7
Bijlage.....	7

Inleiding

De initiatiefnemer plant de herinrichting van de stationsomgeving, de aanleg van een nieuwe RWA-leiding als bufferriool en het gedeeltelijk verleggen van een gemengde riolering aan de Provinciesteenweg te Haacht.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak $>3000\text{m}^2$ en bodemingreep $>1000\text{m}^2$). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een bureauonderzoek te maken. In onderhavig document wordt een advies tot werfbegeleiding uitgewerkt.

Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van het verslag van resultaten, wordt duidelijk dat het onderzoeksgebied onvoldoende is onderzocht om een gefundeerd advies te geven naar het archeologisch potentieel van het projectgebied. Er dient bijkomend archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd te worden om de aanwezigheid en de bewaring van structuren gerelateerd aan WOI-WOII over het gehele projectgebied te onderzoeken. Bovendien wordt bij de aanleg van de sleuf voor de nieuwe gemengde riolering aan de noordelijke rand van de recente ophoging het potentieel op het aantreffen van sporen uit de Romeinse tijd en middeleeuwen verder onderzocht.

Er wordt gekozen voor een werfbegeleiding omdat een volwaardige opgraving niet noodzakelijk is om het kennispotentieel dat aanwezig is te realiseren. Het is immers niet duidelijk of en in welke mate sporen of vondsten uit WOI/WOII bewaard zijn gebleven bij de nadien uitgevoerde uitbreidingen van de stationsomgeving. Of in hoeverre sporen uit de Romeinse tijd of middeleeuwen bewaard bleven op de rand van de ophoging. Daarenboven vinden de werken plaats op openbaar domein op een drukke locatie rond het station van Haacht, waardoor eventueel voorafgaand vooronderzoek zonder ingreep in de bodem logistiek zeer moeilijk te organiseren valt. Naast deze praktisch/maatschappelijke en inhoudelijke argumenten voor een werfbegeleiding is het volgens ons ook kosten-baten en dus financieel efficiënter om een werfbegeleiding uit te voeren in plaats van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem voorafgaand aan de werkzaamheden.

Aldus wordt een programma van maatregelen opgesteld voor een werfbegeleiding. Dit onderzoek moet plaatsvinden na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning en bij aanvang van het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

1.2 Aanwezigheid en waardering van een archeologische site

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het projectgebied een potentieel heeft voor de aanwezigheid van sporen gelinkt aan WOI en WOII. Deze sporen worden verwacht op beperkte diepte onder de huidige verharding. Bovendien is er een potentieel voor het aantreffen van sporen uit de Romeinse tijd of middeleeuwen onder en naast de recente ophoging bij de aanleg van de sleuf voor de nieuwe gemengde riolering.

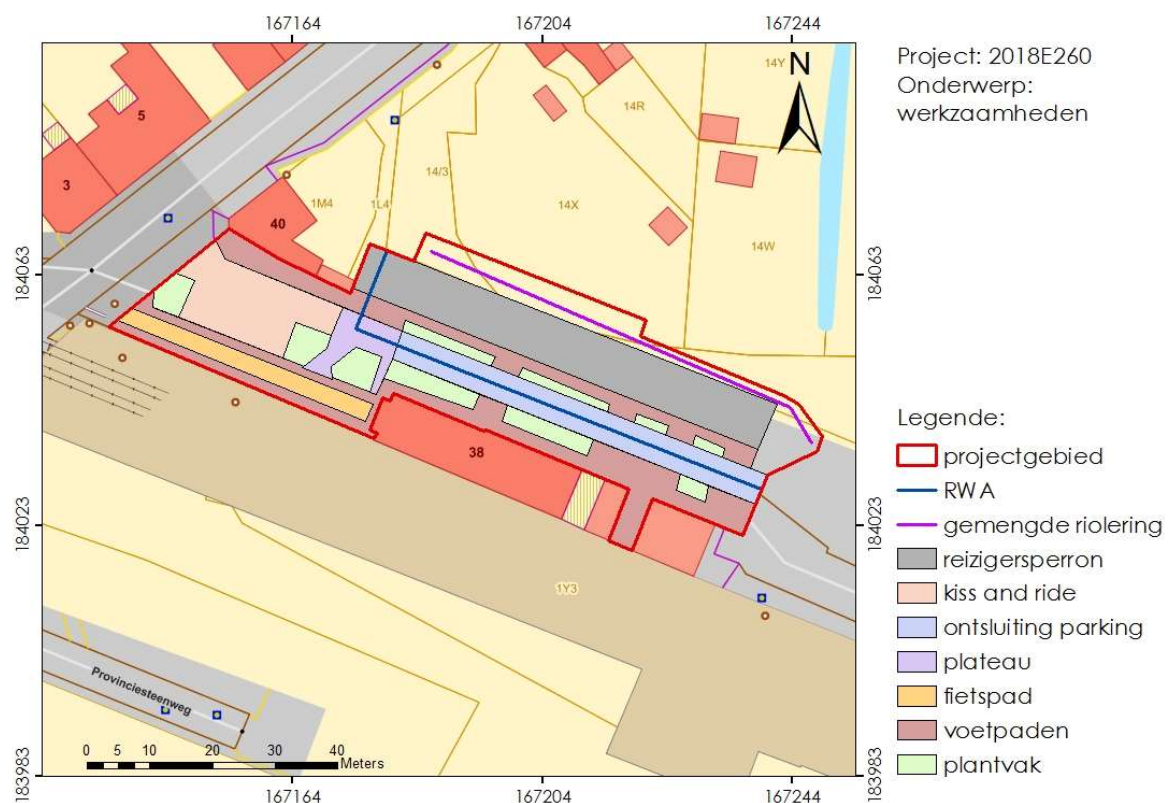
1.3 Impactbepaling en maatregelen

De huidige verharding op het projectgebied zal uitgebroken worden en vervangen door verschillende vormen van nieuwe verharding naargelang de functie (kiss-and-ride zone, ontsluitingsweg, verkeersplateau, fietspad, voetpad) binnen de nieuwe indeling van de stationsomgeving (fig. 1). Deze werkzaamheden vinden plaats op geringe diepte in een reeds verstoorde bodem.

Andere werkzaamheden zullen het bodemarchief wel verder verstoren. In het verlengde van café Den Ast zal het reizigersperron voorzien worden van een grote luifel waaronder een fietsenstalling voor 250 fietsen ingericht wordt, een plaats biedt om te schuilen en waar later een fietspunt, horeca, etc. kan uitgebaut worden. De funderingszolen van de luifel zullen de bodem zeer plaatselijk verstoren tot een diepte van 0,5-1m (fig. 1). De aard van deze werken maakt verder archeologisch onderzoek voor deze zeer plaatselijke verstoring praktisch onmogelijk.

Langs de ontsluitingsweg en op de kiss-and-ride zone worden 10 plantvakken voorzien met een totale oppervlakte van ca. 300m². Deze plantvakken worden aangelegd op een diepte van ca. 0,5-1m en zorgen voor verdere verstoring van het bodemarchief (fig. 6). De verspreiding van deze ingreep in 10 verschillende kleine plantvakken maakt verder archeologisch onderzoek ook praktisch onmogelijk.

De diepste verstoringen worden veroorzaakt door de rioleringswerken. Er wordt een nieuwe RWA-leiding voor de opvang van hemelwater aangelegd onder de ontsluitingsweg van de pendelparking en onder het reizigersperron op een diepte van ca. 1m. De leiding wordt aangelegd over een lengte van ca. 100m in een sleuf van ca. 2m breed (ca. 200m²). Daarnaast wordt in het noorden van het projectgebied een deel van de reeds aanwezige gemengde leiding onder het geplande reizigersperron omgeleid via een nieuwe gemengde leiding. De leiding wordt aangelegd over een lengte van ca. 70m in een sleuf van min. 2m breed (ca. 140m²) op ca. 4m diepte. Tijdens de werken dient een fase van archeologische werfbegeleiding ingepland te worden in de werkplanning. Deze werfbegeleiding dient plaats te vinden tijdens en kort na de opbraak van de bestaande verharding en bij de aanleg van de sleuven voor de nieuwe RWA-leiding en de nieuwe gemengde leiding. Doel van de werfbegeleiding is het verder nagaan van het potentieel voor sporen en vondsten uit WOI-WOII enerzijds en sporen uit de Romeinse tijd en middeleeuwen anderzijds en indien aanwezig het registreren van sporen en verzamelen van vondsten.

Figuur 1: werkzaamheden op het GRB-bestand (© Geopunt).

2. Programma van maatregelen

2.1 Programma van maatregelen voor werfbegeleiding

2.1.1 Administratieve gegevens

Naam en adres initiatiefnemer	Aquafin nv Dijkstraat 8 2630 Aartselaar	
Locatie van het vooronderzoek	Vlaams-Brabant, Haacht Provinciesteenweg 38	
Bounding box	X	Y
	167252,38	184042,564
	167135,434	184054,1
Kadastrale gegevens	Haacht, afd. 3 Wespelaar, Sectie A, nr. 1L4, 14/03, 14X, 14/4A, 1Y3.	

2.1.2 Uitvoeringsmodaliteiten archeologische werfbegeleiding

Het onderzoeksdoel van deze werfbegeleiding is na te gaan welk potentieel het projectgebied heeft voor de aanwezigheid en bewaring van structuren gerelateerd aan de wereldoorlogen enerzijds en sporen en vondsten uit de Romeinse tijd en middeleeuwen anderzijds. Dit verder onderzoek moet in eerste instantie de aanwezigheid van mogelijke structuren en sporen aantonen of weerleggen en anderzijds bij het aantreffen van die sporen deze verder evalueren op bewaring, datering en eventueel ook fasering.

Minstens volgende onderzoeksvragen dringen zich op:

- Welke sporen of structuren zijn aanwezig/bewaard?
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Om deze en eventueel tijdens het onderzoek bijkomende onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, dient een werfbegeleiding uitgevoerd te worden. Deze werfbegeleiding dient plaats te vinden tijdens en vlak na de opbraak van de verharding in de stationsomgeving en bij de aanleg van de sleuven voor de nieuwe RWA-leiding en de nieuwe gemengde leiding. De archeoloog-veldwerkleider dient tijdens of vlak na de uitbraak van deze toplaag het vlak te inspecteren. Waar nodig worden de nodige sporen en structuren geregistreerd en ingemeten. De archeoloog-veldwerkleider beslist dan samen met de erkend archeoloog waar mogelijk/noodzakelijk doorsnedes dienen gemaakt te worden.

Het is belangrijk dat de bouwheer en diens aannemer voor de afbraak- en uitgraafwerken op de hoogte zijn van deze fase van archeologische werfbegeleiding en de nodige tijd hiervoor voorzien in hun planning, werkvoorzieningen en -organisatie.

Het archeologisch team voor de werfbegeleiding dient minstens te bestaan uit een archeoloog-veldwerkleider met aantoonbare ruime ervaring in archeologisch onderzoek van wereldoorlogvindplaatsen. Deze veldwerkleider wordt bijgestaan door een archeoloog-assistent. Indien noodzakelijk, bv. bij hoge sporendensiteiten of complexe sporen, kunnen extra medewerkers worden ingezet om de werken te laten bespoedigen. De initiatiefnemer dient via zijn aannemer voor de bouw- en graafwerken de nodige middelen te voorzien voor de

veilige afbakening van het plein, de af- en uitbraakwerken en afvoer van de uitgegraven grond en het puin.

2.1.3 Criteria niet-uitvoering

De archeologische werfbegeleiding kan enkel plaats vinden in een veilige werkomgeving.

Daarnaast kan de werfbegeleiding ook gestaakt worden als blijkt dat de sporen of vondsten volledig verstoord zijn geweest bij de verschillende uitbreidingen van stationsomgeving.

2.1.4 Risicofactoren

Bij de criteria voor niet-uitvoering besproken we reeds het thema veiligheid. Gezien het hier werken betreft op een plein nabij het station van Haacht dienen alle nodige maatregelen getroffen worden voor de afbakening en afsluiting van de zone der werken voor onbevoegden.

Tot slot vermelden we nog de kans op het aantreffen van munitie. Gezien het WOI-WOII potentieel, bestaat er een kans dat er munitie wordt aangetroffen. De nodige maatregelen dienen hiervoor in het veiligheidsplan te worden opgenomen. Tijdens de af- en opbraak van de huidige top laag van het stationsplein kan voorzien worden in OCE-begeleiding om deze werken te begeleiden en waar nodig in te grijpen bij het aantreffen van munitie en/of explosieven.

2.1.5 Raming archeologische werfbegeleiding

Het is moeilijk om op voorhand het exact aantal werkdagen te bepalen van een werfbegeleiding die afhankelijk is van de werfplanning.

Een archeoloog-veldwerkleider en een archeoloog-assistent dienen ingezet te worden. Hiervoor wordt door de initiatiefnemer best prijs gevraagd in vermoedelijke hoeveelheden (werkdagen) voor de werfbegeleiding en aparte posten voor eventuele registraties en onderzoek van aangetroffen sporen en structuren.

Voor de eerste fase van de werfbegeleiding zullen vermoedelijk een 5-tal werkdagen nodig zijn. De duur van eventuele verder noodzakelijke registraties zal variëren van 0 tot 10 werkdagen.

De rapportage zal ca. 1/3 tot 1/2 van de veldwerktijd (totaal aantal mandagen) in beslag nemen.

2.1.6 Voorstel deponeren archeologisch ensemble

De uitvoerder van de werfbegeleiding neemt samen met de initiatiefnemer best contact op met het erkend Onroerend Erfgoeddepot Vlaams-Brabant te Leuven voor het deponeren van het opgravingsarchief en -vondsten van de werfbegeleiding.

Bibliografie

Literatuur

-

Bijlage

Figurenlijst

Figuur 1: werkzaamheden op het GRB-bestand (© Geopunt). 4